Kinh Đế-Thích Sở Vấn (Sakkapañha Sutta)

Kinh Trường Bộ (VNC PHVN, 2020)

21. KINH ĐẾ-THÍCH SỞ VẤN (Sakkapanha Suttdỷ

Tụng phẩm I 344. Như vầy tôi nghe. Một thời, Thế Tôn trú tại Magadha (Ma-kiệt-đà), phía Đông thành Vương Xá, tại làng Bà-la-môn tênAmbasandã (Am-bà-la), trên ngọn núi Vèdiya (Tỳ-đà sơn) ở phía Bắc ngôi làng, trong hang Indasãla (Nhơn-đà-sa-la). Lúc bấy giờ9 Thiên chủ Sakka (Đế-thích) náo nức muốn chiêm ngưỡng Thế Tôn. Rồi Thiên chủ Sakka suy nghĩ: 66Nay Thế Tôn, bậc A-la-hán Chánh Đẳng Giác, trú tại chỗ nào?" Thiên chủ Sakka thấy Thế Tôn trú tại Magadha, phía Đông thành Vương Xá, tại làng Bà-la-môn tên Ambasandã, trên ngọn núi Vèdiya ở phía Băc ngôi làng, trong hang Indasãla. Thây vậy9 Thiên chủ Sakka nói với chư thiên ở cõi Tam Thập Tam: -Này quý vị? Thế Tôn trú ngụ tại Magadha, phía Đông thành Vương Xá, tại làng Bà-la-môn tên Ambasandã, trên ngọn núi Vediya ở phía Bắc ngôi làng, trong hang Indasãla. Này quý vị5 chúng ta hãy đên chiêm ngưỡng Thê Tôn, bậc A-la-han Chánh Đẳng Giác. Xin vâng, mong an lành đến cho Ngài!

Chư thiên ở cõi Tam Thập Tam trả lời Thiên chủ Sakka. 345. Rồi Thiên chủ Sakka nói với Pancasikha (Ngũ Kế), con của càn-thát-bà: -Này khanh Pancasikha, Thế Tôn nay trú tại Magadha, phía Đông thành Vương Xá5 tại làng Bà-la-môn tên Ambasandã, trên ngọn núi Vediya ở phía Bắc ngôi làng5 trong hang Indasăla. Này khanh Pancasikha, chúng ta hãy đên chiêm ngưỡng Thế Tôn, bậc A-la-hán Chánh Đẳng Giác. - Xin vâng, mong an lành đến cho Ngài! Pancasikha, con của càn-thát-bà5 vâng lời Thiên chủ Sakka, cầm cây đàn cầm bằng gỗ vàng BeỊuva và đi theo Thiên chủ Sakka. 346. Rồi Thiên chủ Sakka với chư thiên ở cõi Tam Thập Tam tháp tùng xung quanh, với Pancasikha, con của càn-thát-bà, đi trước, như người lực sĩ duỗi cánh tay co lại hay co lại cánh tay duỗi ra, biến mất ở cõi Tam Thập Tam

1 Xem s. III. 12; Sn. 91; Netti. Ì2S; Kvu. 180. Kinh tương đương trong b0 Trường A-hàm kinhỉảThích-đề- hoàn-nhân vấn kinh (7.01. 0001.14. 0062b29). Tham chiếu: Thích vấn kỉnh (roi. 0026.134. 0632C27); PhạtthụyệlĐe-thỉch sở vấn kỉnh (roi. 0015. 0246b03); De-thich vấn sự duyên kỉnh thuộc Tạp Bảo tạng kỉnh (T.04. 0203.73. 0476al7).

372 KINH TRƯỜNG Bộ

thiên, hiện ra ở Magadha, phía Đông thành Vương Xá9 tại làng Bà-la-môn Ambasandã và đứng trên núi Vediya ở phía Bắc ngôi làng. Lúc bấy giờ, núi Vediya chói hào quang rực rỡ, ngôi làng Bà-la-môn Ambasandã cũng vậy, đều nhờ thần lực chư thiên. Và dân chúng ở những làng xung quanh nói rằng: Núi Vèdiya hôm nay thật sự bị cháy, núi Vediya hôm nay thật sự có lửa đỏ rực, làm sao mà hôm nay núi Vèdiya và làng Bà-la-môn Ambasandã lại quá chói hào quang rực rỡ? Và dân chúng lo âu, lông tóc dựng ngược. 347. Rồi Thiên chủ Sakka nói với Pancasikha, con của càn-thát-bà: -Này khanh Pancasikha, chư Như Lai thật khó lại gân đôi với người như chúng ta. Các Ngài

nhập thiền, hoan hỷ trong thiền, và với mục đích ấy, yên lặng tịnh cư. Vậy khanh Pancasikha trước tiên làm cho Thế Tôn hoan hỷ, sau sự hoan hỷ do khanh tác động? chúng ta mới đến yết kiến Thế Tôn, bậc A-la-hán Chánh Đẳng Giác. Xin vâng, mong an lành đên với Ngài! Pancasikha, con của càn-thát-bà? vâng lời Thiên chủ Sakka, cầm cây đàn cầm bằng gỗ vàng Beḷuva và đến tại hang núi Indasãla. Khi đến xong, Pancasikha đứng lại một bên và suy nghĩ: “Ta đứng dây, không quá xa Thế Tôn, cũng không quá gần, và tiếng sẽ được Ngài nghe.^, 348. Đứng một bên, Pancasikha, con của càn-thát-bà, gảy cây đàn cầm bằng gỗ vàng Beḷuva và nói lên bài kệ liên hệ đến Phật? đến Pháp, đến Tăng, đến A-la-hán và đến ái dục: Ôi5 Suriyavaccasã! Ta đảnh lễ Timbarũ, Bậc phụ thân của nàng, Đã sanh nàng thiện nữ, Nguồn hạnh phúc của ta. Như gió cho kẻ nực5 Như nước cho kẻ khát, Nàng là tình của ta. Như Pháp với ứng Cúng, Như thuốc cho kẻ bệnh, Như đồ ăn kẻ đói, Thiên nữ với nước mát, Hãy dập tắt lửa tình. Như voi bị nắng thiêu, Tẩm mình hồ nước mát5 Có cánh sen, nhụy sen, Cũng vậy, ta muốn chim,

21. KINH ĐẾ-THÍCH sở VẤN 373

Chìm sâu vào ngực nàng.
Như voi bị xiềng xích,
Hất móc câu, gậy nhọn,
Ta điên vì ngực nàng,
Hành động ta rối loạn.
Tâm ta bị nàng trói,
Di chuyển thật vô phương,
Rút lui cũng bất lực,

Như cá đã măc câu.
Hiền nữ hãy ôm ta,
Trong cánh tay của nàng,
Hãy ôm ta, nhìn ta,
Trong ánh mắt dịu hiển!
Hãy ghì chặt lấy ta,
Thiện nữ, ta van nàng!
ội? hiền nữ suối tóc!
Ái dục ta có bao,
Nhưng nay đã tăng bội,
Như đồ chúng La-hán.
Mọi công đức ta làm,
Dâng lên bậc La-hán,
Ôi9 kiều nữ toàn thiện!
Nàng là quả cho ta!
Công đức khác của ta,

Đã làm trên đời này,
Ôi9 kiều nữ toàn thiện!
Nàng là quả của ta!
Vị Thích tử tu thiền,
Nhứt tâm, minh, giác tỉnh,
Tìm cầu đạo bất tử,
Cũng vậy, ta cầu nàng!
Như người tu sung sướng,
Chứng Bồ-đề tối thượng,
Kiều nữ5 ta sung sướng,
Được nhập một với nàng.
Nếu Thiên chu Sakka?
Cho ta một ước nguyện,
Ta ước nguyện được nàng,
Vì ta quá yêu nàng,
Như Sa-la sanh quả,
Tuệ nữ, phụ thân nàng,
374 KINH TRƯỜNG Bộ

Ta sẽ đảnh lễ Ngài, Vì sanh nàng vẹn toàn. 349. Khi được nghe vậy, Thế Tôn nói với Pancasikha, con của càn-thát-bà: Này Pancasikha, huyền âm của ngươi khéo hòa điệu với giọng ca của ngươi, và giọng ca của ngươi khéo hòa điệu với huyền âm. Này Pahcasikha, do vậy9 huyền âm của ngươi không lấn át giọng ca, hay giọng ca của ngươi không lấn át huyền âm. Này Pancasikha, ngươi học tại chỗ nào những bài kệ liên hệ đến Phật, Pháp, Tăng, đến A-la-hán, đến ái dục như vậy? Bạch Thế Tôn? một thời Thế Tôn an trú ở Uruvelã, bên bờ sông Nerafijara (Ni-liên-thiền), dưới gốc cây Ajapala Nigrodha, khi mới thành Chánh Đẳng Giác. Lúc bấy giờ5 con yêu con gái của Timbarũ, vua càn-thát-b tên là Bhaddã với biệt hiệu Suriyavaccasã. Nhtmg bạch Thế Tôn? thiếu nữ lại yêu một người khác tên là Sikhaddi, con của Mãtali, người đánh xe. Bạch Thế Tôn, con không có phương tiện nào khác để chiếm được thiếu nữ. Con cầm đàn cầm bằng gỗ vàng BeIuva đên tại trú xá của Timbarũ, vua càn-thát-bà. Khi đên xong, con gảy đàn cầm bằng gỗ vàng BeIuva và nói lên bài kệ này, liên hệ đến Phật, đến Pháp, đến Tăng, đen A-la-han vầ đến ái dục: 01, Suriyavaccasã! Ta đảnh lễ Timbarũ, Bậc phụ thân của nàng, Đã sanh nàng thiện nữ, Nguồn hạnh phúc của ta. ... Như Sa-la sanh quả5 Tuệ nữ, phụ thân nàng, Ta sẽ đảnh lễ Ngài, Vì sanh nàng vẹn toàn. Bạch Thế Tôn, sau khi nghe nói vậy, Bhaddã Suriyavaccasã nói với con như sau: uNay Hiền giả, tôi chưa được thấy Thế Tôn tận mặt9 nhưng tôi có nghe đến Thế Tôn, khi tôi đến múa tại Thiện Pháp đường của chư thiên ở cõi Tam Thập Tam. Vì Hiền giả đã tán dương Thế Tôn như vậy? vậy hôm nay chúng ta sẽ gặp nhau." Bạch Thế Tôn, rồi con được gặp nàng, không phải hôm ấy, nhưng sau đó. 350. Rồi Thiên chủ Sakka suy nghĩ như sau: 'Tancasikha, con của càn-thát- bà hoan hỷ đàm luận với Thế Tôn. Và Thế Tôn đối với Pancasikha cũng vậy.55 Rồi Thiên chủ Sakka nói với Pancasikha, con của càn-thát-bà:

Này khanh Pancasikha, hãy thay mặt ta, đảnh lễ Thế Tôn và nói: "Bạch Thế Tôn? Thiên chủ Sakka cùng với đình thần và thuộc hạ, đầu diện tiếp túc đảnh lễ Thế Tôn.„ —Xin vâng? mong an lành đến cho Ngài!

21. KINH ĐẾ-THÍCH sở VẤN 375

Pancasikha, con của càn-thát-bà vâng theo lời dặn của Thiên chủ Sakka, đảnh lễ Thế Tôn và nói: Bạch Thế Tôn, Thiên chủ Sakka cùng với đình thần và thuộc hạ, đầu diện tiếp túc đảnh le The Tôn. Này Pancasikha, mong hạnh phúc đên với Thiên chủ Sakka, với các đình thần và thuộc hạ! Chư thiên, loài người, asura, nãga, gandhabba đều ao ước hạnh phúc. Các loại chúng sanh khác cũng vậy. 351. Như vậy, các bậc Như Lai chào đón thượng chúng. Được chào đón như vậy, Thiên chủ Sakka bước vào hang Indasãla của Thế Tôn? đảnh lễ Ngài và đứng một bên. Chư thiên ở cõi Tam Thập Tam cũng bước vào hang Indasãla, đảnh lễ Thế Tôn và đứng một bên. Pancasikha, con của càn-thát-bà? cũng bước vào hang Indasãla, đảnh lễ Thế Tôn và đứng một bên. Lúc bấy giờ9 trong hang Indasãla, những con đường gồ ghề được làm bằng phẳng, những khoảng chật hẹp được làm cho rộng rãi, trong hang tối tăm có hào quang chiếu sáng, đó là nhờ thần lực của chư thiên. 352. Rồi Thế Tôn nói với Thiên chủ Sakka: Thật là hy hữu, Đại đức Kosiya! Thật là kỳ diệu, Đại đức Kosiya, tuy có nhiều trách nhiệm phải gánh vác? có nhiều công tác phải làm, mà vẫn đến đây được! Bạch Thế Tôn, đã từ lâu con muốn đến để yết kiến Thế Tôn, nhưng bị ngăn trở bởi các công việc này, công việc khác phải làm cho chư thiên ở cõi Tam Thập Tam, và do vậy, không thể đến yết kiến Thế Tôn được. Bạch Thế Tôn, một thời Thế Tôn trú ở Sãvatthi (Xá-vệ), tại cốc SãlaIa. Bạch Thế Tôn, rồi con đến Sãvatthi để yết kiến Thế Tôn. LÚC bây giờ9 Thê Tôn đang ngôi nhập định, và BhufijatT, vợ của Vessavana, đang đứng hầu Thế Tôn? đảnh lễ chắp tay. Bạch Thế Tôn, rồi con nói với BhufijatT: Này Hiền tỷ, hãy thay mặt ta đảnh lễ Thế Tôn và thua: "Bạch Thế Tôn, Thiên chủ Sakka với đình thần và thuộc hạ, đầu diện tiếp túc đảnh lễ Thế T6n." Được nghe nói vậy9 BhufỊjatĩ nói với con: Thiên hữu, nay không phai thời đe yet kien The Ton. The Ton đang yen lặng tịnh cư. Này Hiền tỷ5 khi nào Thế Tôn xuất định, hãy thay^mặt ta đảnh lễ Thế Tôn và thưa: "Bạch Thế Tôn, Thiên chủ Sakka cùng đình thần và thuộc hạ, đầu diện tiếp túc đảnh lễ Thế Ton/5 - Bạch Thế Tôn, không hiểu BhunjatT có thay mặt con đảnh lễ Thế Tôn không? Thế Tôn có nhớ lời bà ấy nói không? -Này Thiên chủ5 bà ấy co đảnh lễ Ta. Ta có nhớ lời bà ấy nói. Chính tiếng bánh xe của Thiên chủ đã khiến Ta xuất định. Bạch Thế Tôn, có chư thiên được sanh lên Tam Thập Tam thiên trước

376 KINH TRƯỜNG Bộ

chúng con, chính chúng con tận mắt được nghe chư thiên ấy nói như sau: "Khi Như Lai, bậc A-la-hán Chánh Đẳng Giác xuất hiện ở đời? thiên giới được hưng thịnh và asura giới bị suy vong." Bạch Thế Tôn, chính con có thể thấy và xác chứng rằng khi nào Như Lai, bậc A-la-hán Chánh Đẳng Giác xuất hiện ở đời thì thiên giới được hưng thịnh và asura giới bị suy vong. 353. Bạch Thế Tôn, ở dây, tại Kapilavatthu, có Thích nữ tên là Gopikã, có lòng tin Phật, tin Pháp, tin Tăng và gìn giữ đầy đủ giới luật. Thích nữ này loại bỏ tâm niệm đàn bà? tu tập tâm niệm đàn ông? khi thân hoại mạng chung được

sanh lên thiên giới, thiện thú? nhập chúng với chư thiên ở cõi Tam Thập Tam, sanh ra làm con của chúng con. Và ở đấy, nàng được gọi là uthiên tử Gopakã, thiên tử GopakBạch Thế Tôn5 lại có ba Tỷ-kheo khác sống Phạm hạnh với Thế Tôn và sanh vào càn-thát-bà giới hạ đẳng. Họ sống được thọ hưởng năm món dục tăng thịnh và thường hay đến hầu hạ săn sóc chúng con. Chúng con được họ đến hầu hạ và săn sóc chúng con như vậy5 thiên tử Gopakã mới trách la họ như sau: "Chu thiện hữu, tai các người ở đâu mà không nghe pháp của Thế Tôn? Chính ta xưa là đàn bà, tin Phật, tin Pháp, tin Tăng, gìn giữ giới luật, loại bỏ tâm niệm đàn bà, tu tập tâm niệm đàn ông5 sau khi thân hoại mạng chung được sanh lên thiện thú, thiên giới9 nhập chúng với chư thiên ở Tam Thập Tam thiên, làm con của Thiên chủ Sakka và được gọi là uthiên tử Gopakã, thiên tử Gopaka." Chư thiện hữu, các người tu hành Phạm hạnh với Thế Tôn, được sanh vào càn-thát-bà giới hạ đẳng. Thật là điều không mấy tốt đẹp? khi chúng toi thấy những vị đồng môn lại phải sanh vào hạ đẳng càn-thát-bà giới.,, Bạch Thế Tôn, trong khi bị thiên tử Gopakã trách mắng như vậy, hai vị thiên, ngay trong hiện tại, chánh niệm các pháp và sanh làm phụ tá cho Phạm thiên. Còn một vị thiên sống thọ hưởng dục lạc. 354. uNữ, đệ tử Pháp Nhãn, Tên gọi Gopikã, Ta tin Phật, Pháp, Tăng, Tâm niệm rât hoan hỷ. Nhờ thiện pháp chư Phật, Làm con của Sakka, Có được đại thân lực Hào quang, sanh thiên giới, Được tên Gopakã. Ta thấy vốn Tỷ-kheo, Hạ sanh càn-thát-bà. Đệ tử Gotama, Trước sanh làm con người? Ta cúng dường ẩm thực? Nay hầu trú xứ ta. Mắt Hiền giả ở đâu?

21. KINH ĐẾ-THÍCH sở VẤN 377

r
Không năm pháp của Phật,
Chánh pháp tự giác hiểu,
Bậc Pháp Nhãn khéo giảng.
Ta chỉ hàu quý vị9
Được nghe pháp bậc Thánh,
Sanh làm con Sakka5
Có thần lực, hào quang,
Được sanh lên thiên giới.
Các người hầu Thế Tôn,
Sống Phạm hạnh tối thượng,
Nay phải sanh hạ thân,
Mất thượng sanh hạ phẩm.
Ta nhìn thật khó chịu,
Thấy đồng môn hạ sanh,
Với than càn-thát-bà,
Phải hầu hạ chư thiên.
Từ địa vị cư sĩ,
Ta thấy rõ khác biệt,

Trước bà? nay đàn ông,
Ta sanh thiên hưởng duc.^ . r
Bị Gopakã trách măng?
Ưu phiền, đồng phát nguyện,
Phải thăng tiến nỗ lực5
Không nô lệ cho ai.
Hai trong ba vị này,
Bắt đầu hành tinh tấn,
Nhờ Gotama dạy,
Họ tẩy sạch tâm uế,
Thấy nguy hiểm dục vọng,
Như voi bỏ dây cương,
Các vị vượt tam thiên,
Vứt bỏ dục kiết sử,
Quỷ triền phược khó vượt.
Cùng Sakka, Pajapati,
Hội chúng Thiện Pháp đường,
Vượt quá vị đang ngồi,
Anh hùng ly dục cấu.
Thấy chúng khỏi lo ngại,
Vãsava giữa thiên chúng,
Xem chúng sinh hạ phẩm,
Nay vượt qua tam thiên.
378 KINH TRƯỜNG Bộ _____

Suy tư lời ưu phiền,
Gopakã nói với Vãsava:
"E)ế-thích ở nhân giới,
Đức Phật gọi Thích-ca,
Đã chinh phục dục vọng.
Chúng là con của Ngài,
Thất niệm khi mệnh chung,
Nhờ ta lấy chánh niệm.
Một trong ba vị ấy,
Mang thân càn-thát-bà.
Hai vị hướng Chánh giác,
Bỏ dục giới9 nhập thiền.
Đừng đệ tử nào nghi,
Vị ở đây chứng Pháp.
Chúng ta đảnh lễ Phật,

Vị vượt khỏi bộc lưu,
Đã diệt trừ nghi ngờ?
Bậc Chiến Thắng Muôn Loai?5
Chính ở đây chứng Pháp,
Tấn bước đạt thù thắng,
Hai vị đạt thăng vị5
Hơn phụ tá Phạm thiên.
Ôi5 thiện hữu chúng tôi!
Đen đây để chứng Pháp.
Nếu Thế Tôn cho phép,
Chúng con hỏi Thế Tôn.
355. Rồi Thế Tôn suy nghĩ: "Đã lâu, Sakka này sống đời trong sạch. Câu hỏi gì Sakka hỏi Ta, đều hỏi có lợi ích, không phải không lợi ích. Câu hỏi gì hỏi
Ta, Ta sẽ trả lời và Sakka sẽ hiểu một cách mau ch6ng."
356. Rồi Thế Tôn nói bài kệ sau đây với Thiên chủ Sakka:
"V2sava hãy hỏi Ta,
Những gì tâm ngươi muôn!
Mỗi câu hỏi của ngươi,
Ta làm ngươi thỏa man/9
Tụng phẩm II
357. Sau khi được phép, Thiên chủ Sakka hỏi Thế Tôn câu hỏi đầu tiên:
Bạch Thế Tôn, do kiết sử gì mà dân chúng của các loài thiên, nhân, asura, nãga, càn-thát-bà và tất cả những loài khác đều ao ước: "Không hận thù5 không đả thương, không thù nghịch, không ác ý? chúng ta sống với nhau không hận

th£T, thế mà với hận thù, với đả thương, với thù nghịch, với ác ý? họ sống với nhau trong hận thù? Đó là câu hỏi thứ nhất, Thiên chủ Sakka hỏi Thế Tôn. Và Thế Tôn trả lời câu hỏi ấy như sau: Do kiết sử tật đố và xan tham mà dân chúng của các loài thiên, nhân, asura, nãga5 càn-thát-bà và tất cả những loài khác đều ao ước: "Không hận thù? không đả thương, không thù nghịch, không ác y, chúng ta sống với nhau không hận thtr, thế mà với hận thù, với đả thương, với thù nghịch, với ác ý? họ sống với nhau trong hận thù. Thế Tôn đã trả lời cho câu hỏi của Thiên chủ Sakka như vậy. Sung sướng, Thiên chủ Sakka hoan hỷ tín thọ lời dạy Thế Tôn và nói: -Nhy vậy là phải, bạch Thế Tôn! Như vậy là phải, bạch Thiện Thệ! Khi nghe Thế Tôn trả lời câu hỏi, nghi ngờ của con diệt tận, do dự của con tiêu tan. 358. Thiên chủ Sakka, sau khi hoan hỷ tín thọ câu trả lời của Thế T6n, liền hỏi câu hỏi tiếp: Bạch Thế Tôn, tật đố? xan tham, do nhân gi, do tập khởi gì? Cái gì khiến chúng sanh khởi, cái gì khiến chúng hiện hữu? Cái gì có mặt thì tật đố5 xan tham có mặt; cái gì không có mặt thì tật đố5 xan tham không có mặt? Này Thiên chủ5 tật đố, xan tham do ưa ghét làm nhân, do ưa ghét làm tập kh&i, ưa ghét khiến chúng sanh kh&i, ưa ghét khiến chúng hiện hữu. Ưa ghét có mặt

thì tật đố5 xan tham có mặt; ưa ghét không có mặt thì tật đố? xan tham không có mặt. Bạch Thế T6% ưa ghét do nhân gi, do tập khởi gì? Cái gì khiến chúng sanh khởi, cái gì khiến chúng hiện hữu, cái gì có mặt thì ưa ghét có mặt, cái gì không có mặt thì ưa ghét không có mặt? Này Thiên chủ? ưa ghét do dục làm nhân, do dục làm tập khởi, dục khiến chúng sanh khởi, dục khiến chúng hiện hữu. Dục có mặt thì ưa ghét có mặt, dục không có mặt thì ưa ghét không có mặt. Bạch Thế T6% nhưng dục do nhân gi, do tập khởi gì? Cái gì khiến dục sanh khởi, cái gì khiến dục hiện hữu, cái gì có mặt thì dục có mặt? cái gì không có mặt thì dục không có mặt? -Này Thiên chủ? dục do tầm làm nhân, do tầm làm tập khởi, tầm khiến dục sanh kh6i, tầm khiến dục hiện hữu. Tầm có mặt thì dục có mặt, tầm không có mặt thì dục không có mặt. Bạch Thế Tôn5 tầm lấy gì làm nhân, lấy gì làm tập khởi? Cái gì khiến tầm sanh khởi, cái gì khiến tầm hiện hữu, cái gì có mặt thì tầm có mặt; cái gì không có mặt thì tầm không có mặt? Này Thiên chủ, tầm lấy các loại vọng tưởng làm nhân, lấy các loại vọng tưởng làm tập khởi, các loại vọng tưởng khiến tầm sanh khởi, các loại vọng

tưởng khiến tầm hiện hữu. Do các loại vọng tưởng có mặt thì tầm có mặt; do các loại vọng tưởng không có mặt thì tầm không có mặt. Bạch Thế Tôn, vị Tỷ-kheo Ị)hải chứng đạt như thế nào, phải thành tựu con đường nào thích hợp và hướng đến diệt trừ các loại vọng tưởng? 359. Này Thiên chủ5 Ta nói hỷ có hai loại, một loại nên theo, một loại nên tránh xa. Này Thiên chủ, Ta nói ưu cũng có hai loại, một loại nên theo, một loại nên tránh xa. Này Thiên chủ, Ta nói xả cũng có hai loại, một loại nên theo, một loại nên tránh xa. 360. Này Thiên chủ, Ta nói hỷ có hai loại, một loại phải nên theo, một loại nên tránh xa. Lời tuyên bố là như vậy. Do duyên gì tuyên bố như vậy? Ở dây, loại hỷ nào có thể biết được: "Khi tôi theo hỷ này, bất thiện pháp tăng trưởng, thiện pháp suy giảm \ thời hỷ ây nên tránh xa. ơ dây, loại hỷ nào có thể biêt được: "Khi tôi theo hỷ này, bất thiện pháp suy giảm, thiện pháp tăng trưởng", thời hỷ ấy nên theo. Ở đây, có hỷ câu hữu với tầm, câu hữu với tứ; có hỷ không câu hữu với tầm, không câu hữu với tứ. Các loại hỷ không câu hữu với tầm, không câu hữu với tứ thì thù thắng hơn. Này Thiên chủ, Ta nói hỷ có hai loại, một loại nên theo, một loại nên tránh xa. Sở dĩ có lời tuyên bố như vậy là do duyên như vậy. 361. Này Thiên chiỉ, Ta nói ưu cũng có hai loại, một loại nên theo, một loại nên tránh xa. Lời tuyên bố là như vậy. Do duyên gì tuyên bố như vậy? Ở đây, loại ưu nào có thể biết được: "ỉpii tôi theo mi này, bất thiện pháp tăng trưởng, thiện pháp suy giảm", thời ưu ấy nên tránh xa. ơ đây? loại ưu nào có thể biet được: "Khi tôi theo ưu này, bất thiện pháp suy giảm, thiện pháp tăng trưởng", thời ưu ấy nên theo. Ở dây, có ưu câu hữu với tầm, câu hữu với tứ; có ưu không câu hữu với tầm, không câu hữu với tứ. Các loại ưu không câu hữu với tầm, không câu hữu với tứ thì thù thắng hơn. Này Thiên chiỉ, Ta nói ưu có hai loại, một loại nên theo, một loại nên tránh xa. Sở dĩ có lời tuyên bố như vậy là do duyên như vậy. 362. Này Thiên chủ5 Ta nói xả cũng có hai loại, một loại nên theo, một loại nên tránh xa. Lời tuyên bố là như vậy. Do duyên gì tuyên bố như vậy? Ở đây, loại xả nào có thể biết được: "Khi tôi theo xả này, bất thiện pháp tăng trưởng, thiện pháp suy giảm", thời xả ấy nên tránh xa. Ở đây, loại xả nào có thể biết được: “Khi tôi theo xả này, bất thiện pháp suy giảm, thiện pháp tăng

trưởng", thời xả ấy nên theo. Ở đây, có xả câu hữu với tầm, câu hữu với tứ; có xả không câu hữu với tàm, không câu hữu với tứ. Các loại xả không câu hữu với tầm, không câu hữu với tứ thì thù thắng hơn. Này Thiên chủ? Ta nói rằng xả có hai loại, một loại nên theo, một loại nên tránh xa. Sở dĩ có lời tuyên bố như vậy là do duyên như vậy. 363. Này Thiên chủ? vị Tỷ-kheo phải chứng đạt như vậy? phải thành tựu con đường như vậy mới thích hợp và hướng đến sự diệt trừ các vọng tưởng.

21. KINH ĐẾ-THÍCH sở VẤN 381

ĐÓ là câu trả lời của Thế Tôn cho câu hỏi của Thiên chủ Sakka. Sung sướng, Thiên chủ Sakka hoan hỷ tín thọ lời dạy của Thế Tôn và nói: Như vậy là phải, bạch Thế Tôn! Như vậy là phải5 bạch Thiện Thệ! Khi nghe Thế Tôn trả lời câu hỏi, nghi ngờ của con được diệt tận, do dự của con được tiêu tan. 364. Thiên chủ Sakka, sau khi hoan hỷ tín thọ câu trả lời của Thế Tôn? liền hỏi câu hỏi tiếp: Bạch Thế Tôn, vị Tỷ-kheo phải thành tựu như thế nào? phải thành tựu Biệt giải thoát luật nghi như thế nào? Này Thiên chủ, Ta nói rằng thân hành có hai loại, một loại nên theo, một loại nên tránh xa. Này Thiên chủ, Ta nói rằng khẩu hành có hai loại, một loại nên theo, một loại nên tránh xa. Này Thiên chủ, Ta nói răng tâm câu có hai loại, một loại nên theo, một loại nên tránh xa. Này Thiên chủ? Ta nói răng thân hành có hai loại, một loại nên theo, một loại nên tránh xa. Lời tuyên bố là như vậy. Do duyên gì tuyên bố như vậy? Ở đây, loại thân hành nào có thể biết được: "Khi tôi theo thân hành này, bất thiện pháp tăng trưởng, thiện pháp suy gim'l thì thân hành ấy cần phải tránh xa. Ở đây, loại thân hành nào có thể biết được: "Khi tôi theo thân hành này, bất thiện pháp suy giảm, thiện pháp tăng trưởng", thì thân hành ấy cần phải theo. Này Thiên chủ? Ta nói rằng thân hành có hai loại, một loại nên theo, một loại nên tránh xa. Sở dĩ có lời tuyên bố như vậy là do duyên như vậy. Này Thiên chủ? Ta nói rằng khẩu hành có hai loại, một loại nên theo, một loại nên tránh xa. Lời tuyên bố là như vậy. Do duyên gì tuyên bố như vậy? Ở dây, loại khẩu hành nào có thể biết được: "Khi toi theo khẩu hành này5 bất thiện pháp tăng trưởng, thiện pháp suy giảm", thì khẩu hành ấy cần phải tránh xa. Ở đây, loại khẩu hành nào có thể biết được: "Khi toi theo khẩu hành này5 bất thiện pháp suy giảm, thiện pháp tăng trưởng", thì khẩu hành ấy nên theo. Này Thiên chủ, Ta nói răng khâu hành có hai loại, một loại nên theo, một loại nên tránh xa. Sở dĩ có lời tuyên bố như vậy là do duyên như vậy. Này Thiên chủ, Ta nói răng tâm câu cũng có hai loại, một loại nên theo, một loại nên tránh xa. Lời tuyên bố là như vậy. Do duyên gì tuyên bố như vậy? Ở đây? loại tầm cầu nào có thể biết được: “Khi tôi theo tầm cầu này, bất thiện pháp tăng trưởng, thiện pháp suy giảm9\ thì loại tầm cầu ấy cần phải tránh xa. Ở dây, loại tầm cầu nào có thể biết được: "Khi tôi theo tầm cầu này, bất thiện pháp suy giảm, thiện pháp tăng trưởng”thì loại tầm cầu ấy nên theo. Này Thiên chiỉ, Ta nói rằng tầm cầu có hai loại, một loại nên theo, một loại nên tránh xa. Sở dĩ có lời tuyên bố như vậy là do duyên như vậy. Này Thiên chủ, vị Tỷ-kheo phải thành tựu như vậy, phải thành tựu Biệt giải thoát luật nghi như vậy!

382 KINH TRƯỜNG Bộ

Đó là cách Thế Tôn trả lời câu hỏi của Thiên chủ Sakka. Sung sướng, Thiên chủ Sakka hoan hỷ tín thọ lời dạy của Thế Tôn và nói: Như vậy là phải, bạch Thế Tôn! Như vậy là phải, bạch Thiện Thệ! Sau khi nghe Thế Tôn trả lời câu hỏi, nghi ngờ của con được diệt tận, do dự của con được tiêu tan. 365. Thiên chủ Sakka, sau khi hoan hỷ tín thọ lời dạy của Thế Tôn, liền hỏi câu hỏi tiếp: - Bạch Thế Ton, vị Tỷ-kheo phải thành tựu như thế nào5 phải thành tựu hộ trì các căn như thế nào? Này Thiên chiỉ, sắc do mắt nhận biết, Ta nói rằng có hai loại, một loại nên theo, một loại nên tránh xa. Này Thiên chủ, tiếng do tai nhận biết, Ta nói rằng có hai loại, một loại nên theo, một loại nên tránh xa. Hương do mũi nhận biết, Ta nói rằng có hai loại, một loại nên theo, một loại nên tránh xa. Vị do lưỡi nhận biết, Ta nói rằng có hai loại, một loại nên theo, một loại nên tránh xa. Xúc do thân nhận biết? Ta nói rằng có hai loại, một loại nên theo, một loại nên tránh xa. Này Thiên chủ? pháp do ý nhận biết, Ta nói rằng có hai loại, một loại nên theo, một loại nên tránh xa. Được nghe nói vậy9 Thiên chủ Sakka bạch Thế Tôn: Bạch Thế Tôn, vấn đề Thế Tôn nói một cách tóm tắt, được con hiểu một cách rộng rãi. Bạch Thê Tôn, loại săc nào do măt nhận biêt, khi con theo mà bất thiện pháp tăng trưởng, thiện pháp suy giảm9 thời loại sắc do mắt nhận biết ấy nên tránh xa. Bạch Thê Tôn, loại săc nào do măt nhận biêt, khi con theo mà *7 • 9 • . ĩ < • £ bât thiện pháp suy giảm? thiện pháp tăng trưởng, thời loại săc do măt nhận biêt ấy nên theo. Bạch Thế Tôn, loại tiêng nào do tai nhận biết... loại hương nào do mũi nhận biết... loại vị nào do lưỡi nhận biết... loại xúc nào do thân nhận biết... loại pháp nào do ý nhận biết, khi con theo mà bất thiện pháp tăng trưởng, thiện pháp suy ẹiảm5 thời loại pháp ấy nên tránh xa. Bạch Thê Tôn, loại pháp nào do ý nhận biêt, khi con theo mà bât thiện pháp suy giảm, thiện pháp tăng trưởng, thời loại pháp ấy nên theo. Bạch Thế Tôn? vấn đề Thế Tôn nói một cách tóm tắt, được con hiểu một cách rộng rãi. Sau khi nghe Thế Tôn trả lời câu hỏi, nghi ngờ của con tiêu tan, do dự của con diệt tận. 366. Như vậy, sau khi hoan hỷ tín thọ lời dạy Thế Tôn, Thiên chủ Sakka lại hỏi câu hỏi tiếp: —Bạch Thế Tôn, co phải tất cả Sa-môn9 Bà-la-môn đều đồng một tư tưởng, đồng một giới hạnh, đồng một mong cầu, đồng một chí hướng? -Này Thiên chiỉ, tất cả Sa-môn, Bà-la-môn không đồn^ một tư tưởng, không đồng một giới hạnh, không đồng một mong cầu, không đồng một chí hướng. Bạch Thế Tôn, vì sao tất cả Sa-môn, Bà-la-môn không đồng một tư tưởng, không đồng một giới hạnh, không đồng một mong cầu, không đồng một chí hướng? -

21. KINH ĐẾ-THÍCH sở VẤN 383

Này Thiên chủ, thê giới này gôm có nhiêu loại giới, nhiêu giới sai biệt. Trong thế giới gồm có nhiều loại giới và nhiều giới sai biệt này, các loại hữu tình tự nhiên thiên chấp một loại giới nào, và khi đã thiên chấp, trở thành kiên trì, cố thủ với định kiến: í6Đây là sự thật, ngoài ra toàn là si mê." Do vậy? tất cả Sa-môn, Bà-la-môn không đồng một tư tưởng, không đồng một giới hạnh, không đồng một mong cầu, không đồng một chí hướng. Bạch Thế Tôn, có phải tất cả Sa-môn, Bà-la-môn đều đồng một cứu cánh, đồng một an ổn? đồng một Phạm hạnh, đồng một mục đích? Nay Thiên chủ, tất cả Sa-môn5 Bà-la-môn không đồng một cứu cánh, không đồng một an ổn, không đồng một Phạm hạnh, không đồng một mục đích. Bạch Thế Tôn, vì sao tất cả Sa-môn5 Bà-la-môn,

không đồng một cứu cánh, không đồng một an ổn? không đồng một Phạm hạnh, không đồng một mục đích? Này Thiên chít, chỉ những vị Sa-môn, Bà-la-môn nào đã giải thoát do đoạn diệt hoàn toàn tham ái, những vị ấy mới đồng một cứu cánh, đồng một an ổn5 đồng một Phạm hạnh, đồng một mục đích. Do vậy5 tất cả Sa-môn, Bà-la-môn không đồng một cứu cánh, không đồng một an ổn? không đồng một Phạm hạnh5 không đồng một mục đích. Đó là câu trả lời của Thế Tôn cho câu hỏi của Thiên chủ Sakka. Sung sướng, Thiên chủ Sakka hoan hỷ tín thọ lời dạy của Thế Tôn và nói: j -Như vay là phải, bạch Thế Tôn! Như vậy là phải, bạch Thiện Thệ! Sau khi nghe Thế Tôn trả lời câu hỏi, nghi ngờ của con được diệt tận5 do dự của con được tiêu tan. 367. Thiên chủ Sakka, sau khi hoan hỷ tín thọ lời dạy của Thế Tôn, liền hỏi câu hỏi tiếp: Bạch Thế Tôn, tham ái là bệnh tật5 tham ái là mụn nhọt, tham ái là mũi tên, tham ái dắt dẫn con người tái sanh đời này, đời khác, khiến con người khi cao, khi thấp. Bạch Thế Tôn, trong khi các Sa-môn, Bà-la-môn khác ngoài giáo phái của Ngài Idiông cho con dịp để hỏi những câu hỏi5 thơi Thế Tôn lại trả lời những câu hỏi ấy cho con, giảng giải rất lâu cho con, khiến mũi tên nghi ngờ, do dự của con được Thế Tôn rút nhô đi. Này Thiên chủ? ngươi có biết những câu hỏi ấy cũng được ngươi hỏi các vị Sa-môn, Bà-la-môn khác không? -Bạch Thế Tôn, con biết rõ những câu hỏi ấy cũng được con hỏi các vị Sa-môn, Bà-la-môn khác. Này Thiên chủ, những vị ây trả lời với ngươi như thê nào, nêu không gì trở ngại, hãy nói cho Ta biet. Bạch Thế Tôn, không gì trở ngại cho con khi Thế Tôn hay những vị như Thê Tôn ngôi nghe. —Này Thiên chủ5 vậy ngươi hãy nói đi.

Bạch Thế Tôn, những vị Sa-môn? Bà-la-môn mà con nghĩ là những vị sống trong rừng5 an tịnh, xa vắng, con đi đến những vị ấy và hỏi những câu hỏi ây. Các vị này không trả lời cho con, không trả lời5 lại hỏi ngược con: "Tôn giả tên gi?" Được hỏi vậy, con trả lời: “Chu Hiền giả, tôi là Thiên chủ Sakka.” Rồi những vị ấy lại hỏi thêm con câu nữa: "Do cong việc gì Tôn giả Thiên chủ lại đến chỗ nay?99 Con liền giảng cho những vị ấy Chánh pháp như con đã được nghe và đã được học. Chỉ được từng ấy, các vị ây hoan hỷ và nói: "Chúng tôi đã được thấy Thiên chủ Sakka. Những điều gì chúng tôi hỏi, vị ấy đều trả lời cho chúng t6i." Không những vậy, các vị này trở thành đệ tử của con chớ không phải con là đệ tử của các vị ây. Bạch Thế Tôn, nhưng con là đệ tử của Thế Tôn, đã chứng Dự lưu, không còn bị rơi vào đọa xứ, chắc chắn sẽ được giác ngộ. 368. Này Thiên chủ, ngươi có biết trước kia ngươi không bao giờ có sự thoải mái như vậy, có sự hỷ lạc như vậy? Bạch Thế Tôn, con biết rõ trước kia con không bao giờ có sự thoải mái như vậy, có sự hỷ lạc như vậy. Này Thiên chủ, như thê nào ngươi biêt được trước kia không bao giờ có sự thoải mái như vậy, có sự hỷ lạc như vậy? Bạch Thế Tôn, thuở xua, một trận chiến tranh xảy ra giữa chư thiên và các vị asura. Bạch Thế Tôn, trong trận chiến tranh này, chư thiên thắng trận, các loài asura bại trận. Bạch Thế Tôn, sau khi thắng trận, con là người thắng trận, con suy nghĩ: "Nay cam lồ của chư thiên và cam lồ của asura, cả hai loại cam lồ, chư thiên sẽ được pếm." Bạch Thế Tôn, thoải mái ấy, hỷ lạc ấy do gậy trượng đem lại, do đao kiếm đem lại, không đưa đến yểm ly, ly dục, tịch diệt, an tịnh, thắng trí, giác ngộ và Niết-bàn. Bạch Thế Tôn, thoải mái này, hỷ lạc

này nhờ nghe Chánh pháp Thế Ton đem lại, không do gậy trượng, không do đao kiếm, sẽ đưa đến hoàn toàn yểm ly, ly dục, tịch diet, an tịnh, thang trí, giác ngộ và Niết-bàn.
369. Này Thiên chủ, khi ngươi cảm thọ sự thoải mái và hỷ lạc như vậy, ngươi cảm thây những lợi ích gì? Bạch Thế Tôn, khi con cảm thọ thoải mái và hỷ lạc như vậy? con cảm thấy có sáu lợi ích như sau: Nay con đứng tại đây, Với thân một vị thiên, Con thấy được tái sanh, Bạch Ngài, hãy biết vậy. Bạch Thế Tôn đó là điều lợi ích thứ nhất con cảm thấy khi con cảm thọ thoải mái và hỷ lạc như vậy. Sau khi chết, con bỏ Thân chư thiên, phi nhân, Không muội lược, con đi Đen bào thai con thích.

21. KINH ĐẾ-THÍCH sở VẤN 385

Bạch Thế Tôn, đó là điều lợi ích thứ hai con cảm thấy khi con cảm thọ thoải mái và hỷ lạc như vậy.
Câu hỏi được đáp rõ,
Hoan hỷ trong Chánh giáo.
Con sống với Chánh trí,
Giác tỉnh và Chánh niệm.
Bạch Thế Tôn, đó là điều lợi ích thứ ba con cảm thấy khi con cảm thọ thoải mái và hỷ lạc như vậy.
Con hành với Chánh trí,
Sẽ được quả Bồ-đề5
Sẽ sống đời Chánh giác,
Đời này đời cuối cùng.
Bạch Thế Tôn, đó là điều lợi ích thứ tư con cảm thấy khi con cảm thọ thoải mái và hỷ lạc như vậy.
Chết từ thân con người,
Con từ bỏ thân người,
Con sẽ thành chư thiên,
Trong thiên giới vô thượng.
Bạch Thế T6n, đó là điều lợi ích thứ năm con cảm thấy khi con cảm thọ thoải mái và hỷ lạc như vậy.
Thù thắng hơn chư thiên,
Akanitthã danh xưng,
Sông đời sông cuôi cùng,
Như vậy nơi an trú.
Bạch Thế Tôn, đó là điều lợi ích thứ sáu con cảm thấy khi con cảm thọ thoải mái và hỷ lạc như vậy.
Bạch Thế Tôn, con cảm thấy sáu sự lợi ích như trên khi con cảm thọ thoải mái và hỷ lạc như vậy.
370. Tâm tư không thỏa mãn,
Nghi ngờ và do dự?
Con sông câu Như Lai,

Thời gian khá lâu dài.
Con nghĩ các Sa-môn5
Sống một mình cô độc,
Là bậc Chánh Đẳng Giác,
Nghĩ vậy5 con tìm gặp.
Làm thế nào thành công?
Làm thế nào thất bại?
Được hỏi câu hỏi vậy,
Không thể chỉ đường hướng.
386 KINH TRƯỜNG Bô _____

Biết con là Sakka,
Bậc Thiên chủ, đã đến,
Họ liền gạn hỏi con,
Đến đây có việc gì?
Con liên giảng Chánh pháp,
Cho họ được nghe pháp.
Hoan hỷ, họ bèn nói:
"Hq được thấy VAsava."
Khi con được thấy Phật9
Nghi ngờ đều tiêu tan.
Nay con sống vô úy,
Hầu hạ bậc Chánh Giác.
Mũi tên độc tham ái,
Đấng Chánh Giác nhổ lên5
Con đảnh lễ Đại Hùng,
Bậc Thân Tộc Mặt Trời.
Tôn giả như Phạm thiên,
Được chư thiên đảnh lễ,
Nay con đảnh lễ Ngài,
Nay con kính lễ Ngài,
Ngài là bậc Chánh Giác,
Bậc Đạo Sư Vô Thượng,
Trong đời, kể chư thiên,
Không ai sánh được Ngài!
371 . Rồi Thiên chủ Sakka nói với Pancasikha, con của càn-thát-bà:
Này khanh Pancasikha, ngươi đã giúp ta nhiều việc. Trước nhờ ngươi làm cho Thế Tôn bằng lòng, sau khi ngươi làm cho Thế Tôn bằng lòng? ta mới đến yết kiến Thế Tôn, bậc A-la-hán Chánh Đẳng Giác. Ta sẽ đóng vai trò thân phụ cho ngươi, ngươi sẽ là vua loài càn-thát-bà. Ta sẽ cho ngươi Bhaddã

Suriyavaccasã, người mà ngươi ao ước.
Rồi Thiên chủ Sakka lấy tay chạm đất5 đọc lên ba lần bài kệ cảm hứng như sau:
Đảnh lễ đấng Thế Tôn,
Bậc La-hán Chánh Giác!
Đảnh lễ đấng Thế Tôn?
Bậc La-hail Chánh Giác!
Đảnh lễ đấng Thế Tôn5
Bậc La-hán Chánh Giác!
Khi lời tuyên thuyết này được tụng đọc? Pháp nhãn thanh tịnh vô cấu khởi
21. KINH ĐẾ-THÍCH sở VẤN 387

lên cho Thiên chủ Sakka: 'Thàm pháp gì sanh khởi5 pháp ấy sẽ bị hoại diet.”2 Ngoài ra5 tám vạn chư thiên cũng chứng quả tương tự. Đó là những câu hỏi Thiên chủ Sakka được mời hỏi và được Thế Tôn trả lơi. Do vậy, cuộc đối thoại này cũng được gọi là: "Những câu hỏi của Sakka (Đế-thích sở vấn).,,

2 Xem .1. 184.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.